

Скитальці

Хао Дзінфан

ОЗНАЙОМЧИЙ ФРАГМЕНТ

Переклад — Тетяна Вечоринська

© Видавництво «Лобстер». Усі права застережено.

Фрагмент надано для ознайомлення. Повна книжка — nashaknyga.com.ua

Корабель

Корабель ось-ось пришвартується, і вогні згаснуть.

Він гойдається в глибокому космосі, мов краплина води в темряві, повільно впливаючи в аркоподібний хаб. Корабель старий, випромінює тьмяне сріблясте сяйво і нагадує значок, що зберігся крізь роки: малюнок іще присутній, але рельєф уже стерся. У пільмі й вакуумі він здається зовсім крихтним і самотнім. Корабель, Сонце і Марс вишикувалися в одну лінію: Сонце далеко позаду, Марс зовсім поруч, а корабель рухається між ними прямою, немов лезо меча, траєкторією. Чорна безодня охоплює його з усіх боків — маленьку срібну краплину, що тьмяно світиться в мороці.

В абсолютній тиші одинокий корабель потроху наближається до берега.

Його назва — «Марес», і він — єдиний зв'язок між Марсом і Землею.

До народження корабля цей маршрут був гучним і жвавим. Але він того не застав — це спогади з минулого життя. Він не знає, що за сто років до його появи це місце займали вантажні судна, які безнастанно снували туди й назад, мов бурхлива ріка серед вихорів пилу. Це був кінець ХХІ століття, коли людство нарешті подолало три перепони: гравітацію, атмосферу та власні страхи. Люди пройшли шлях від тривожного хвилювання до гордовитого захвату і почали невпинно відправляти нескінченні потоки найрізноманітніших вантажів до віддаленої омріяної планети. Конкуренція поширилася від навколоземного простору до поверхні Марсу. Офіцери з різних країн у формі різних кольорів, говорячи різними мовами, виконували завдання за національними програмами освоєння. Тогочасні транспортні кораблі були незграбними й важкими. Обшиті зелено-сірим металевим листом, вони, мов гігантські слони, рухалися повільно, але вперто, й один за

одним заходили на посадку, здійснюючи хмари червоного пилу. Величезні люки розкривалися, вивантажуючи механізми і харчові припаси, а разом з ними випускаючи назовні повні трюми завзятих голів.

Корабель також не знає, що за сімдесят років до його народження політизовані транспортні судна поволі поступилися місцем комерційним кораблям. Марсіанська база існувала вже три десятиліття, і підприємці, немов Джек на бобовому стеблі, неухильно тягнулися вгору, пробиваючи собі шлях до небес. Цей Джек дістався вершини, маючи при собі розрахунки та ретельно сплановані кроки, і навсібіч озирнувся посеред пилу. Спочатку комерція була суто матеріальною: підприємці укладали союзи з політиками, отримували права власності на території Марсу, на торгівлю ресурсами і розробку космічних продуктів. Змагаючись у красномовстві, вони продавали планети одна одній. Та з часом головним у бізнесі стали знання — так само як колись на Землі, тільки замість двох століть на це пішло лише двадцять років. Нематеріальні активи стали основним об'єктом торгівлі, а підприємці почали відбирати наукові уми, зводячи між базами віртуальні бар'єри. Тоді рейсові космічні кораблі, що літали нічним небом, стали місцем бенкетів та підписання контрактів. Їхні панорамні обертові ресторани прагнули відтворити розкіш земних хмарочосів.

Корабель так само не знає, що за сорок років до його народження на цьому маршруті з'явилися бойові дирижаблі. З різних причин на Марсі спалахнула війна за незалежність, і між базами утворився альянс із дослідників та інженерів, які чинили спільний опір земним правителям. Вони протиставляли свої космічні та дослідницькі технології грошам і політичній владі. Тоді на маршруті шикувалися бойові кораблі, зчеплені, немов ланцюг, щоб відбивати напади. Їхня могутність нагадувала приплив океану

— величний, гучний, а потім раптово безшумно зникомий. Здалеку прилітали маленькі швидкі дирижаблі, несучи через зоряне небо гнів зраджених. Холоднокровні й водночас несамовиті, вони скидали бомби, лишаючи по собі криваве сяйво, що беззвучно розтікалося серед марсіанського пилу.

Корабель не знає про ті минулі події. За десять років до його народження війна скінчилася, і всі сліди минулого безслідно розвіялися. Нічне небо знову стало тихим, і на маршруті більше не з'являлося жодної тіні. Темрява поглинула все, і в цій темряві народився він. Створений з розсіяних металевих уламків, один на один із морем зірок, він курсував між двома планетами колишніми жвавими торговельними шляхами та полями битв. Сам-один.

Корабель рухається спокійно й безшумно. У нічному небі більше не перетинаються мандрівники. Він, наче самотня срібна краплина, пливе крізь вакуум, крізь невидимі холодні бар'єри, крізь шари минулого, про яке вже ніхто не згадує у жодному з двох світів.

Корабель народився тридцять років тому, і його зношена оболонка зберігає на собі сліди часу.

Ізсередини корабель нагадує лабіринт. Лише капітану відома його справжня будова. Він величезний: сходи перехрещуються, ведуть ліворуч і праворуч; сила-силенна кают, коридори звиваються сплутаними маршрутами. Численні вантажні зали корабля схожі на занедбані палаци — величні, заставлені стосами речей, оточені рядами колон і сповнені тиші, що осіла в кутках. А коридори між палацами — це вузькі проходи, що з'єднують житлові каюти й бенкетні зали, перетинаються й розходяться, немов складний, заплутаний сюжет. Корабель не має ані верху, ані низу. Підлога тут — це бічна стінка величезного циліндра, що обертається, і люди ходять по ній, покладаючись на відцентрову силу. Усі металеві колони корабля спрямовані до центру. Корабель повен старовинного оздоблення: його колони вкриті різьбленням, підлога

прикрашена вигадливими візерунками, на стінах висять антикварні дзеркала, а стелі розписані малюнками. Це його шана часу, це пам'ять. Пам'ять про ту епоху, коли люди ще не були розділені.

Цього разу корабель перевозить три команди: одна складається з п'ятдесяти представників Землі, друга — з п'ятдесяти представників Марсу, а третя — це група з двадцяти юних студентів.

Делегації організовують виставки на обох планетах. Після успішного завершення першої Марсіанської виставки на Землі готується до відкриття перша Земна виставка на Марсі. Сторони перевозять різноманітні дивовижні експонати, щоб показати Марс Землі та Землю Марсу і нагадати людству з обох світів про існування одне одного. Після тривалої ізоляції це перший повноцінний контакт між двома сторонами.

Студентська група має назву «Меркурій». У її складі — вісімнадцятирічні юнаки і дівчата, які пробули на Землі п'ять років і тепер повертаються додому. Меркурій — це не тільки ще одна планета, а й ім'я римського бога успішної комунікації, тож така назва символізує бажання спілкуватися.

Минуло сорок років після завершення війни, і вже тридцять років цей корабель лишається єдиною ланкою між Землею і Марсом. Він був свідком багатьох раундів переговорів, декількох угод, низки контрактів і не одного конфлікту, що завершилися ворожим мовчанням. Окрім цього, він бачив не так і багато. Більшу частину часу він простоював: величезні відсіки пустували, у каютах не було пасажирів, у складах — вантажів, бенкетні зали не чули звуків святкової музики, а командний пункт не отримував жодних завдань.

Капітан і його дружина — сивочолі старі. Вони працюють на кораблі вже тридцять років, живуть на ньому і старіють разом із ним. Корабель — то їхній дім, їхнє життя та їхній світ.

— Ви ніколи не сходили з корабля? — обережно запитала гарна дівчина, що стояла перед капітанською каютою.

— Перші кілька років ще сходили, а потім, коли вік дався визнаки, вже ні, — з усмішкою відповіла дружина капітана. У неї було кучеряве сріблясте волосся, маленькі зморшки-півмісяці в кутиках губ і граційна постава; вона була схожа на дерево в зимову пору.

— Чому?

— Важко звикати до змін гравітації. З віком кістки вже не витримують.

— То чому ж ви не підете на пенсію?

— Гарсія не хоче. Він буде на кораблі до останнього.

— У корабля великий екіпаж?

— Коли є завдання, то більше двадцяти осіб. Коли немає — лише ми двоє.

— А як часто бувають завдання?

— По-різному. Іноді раз на чотири місяці, а іноді між завданнями минає рік.

— Так довго? Вам, мабуть, самотньо?

— Та ні. Ми звикли.

Дівчина на мить замовкла. Її довгі вії м'яко опустилися, а потім знову злетіли:

— Дідусь часто згадує вас. Він дуже за вами сумує.

— Ми теж дуже сумуємо за твоїм дідусем. На столі Гарсії вже багато років стоїть фото їх чотирьох. Він щодня на нього дивиться. Коли повернешся, передай дідусю привіт.

Дівчина всміхнулася, її усмішка була ніжною, але трохи сумною.

— Бабусю Еллі, я обов'язково ще навідаюсь до вас.

Вона всміхалася ніжно, бо любила цю стареньку, але водночас сумно, бо відчувала, що зможе повернутися дуже нескоро.

— Гаразд. — Дружина капітана теж усміхнулася й лагідно провела рукою по її довгому волоссю. — Ти стала такою вродливою, дуже схожа на свою маму.

Каюта капітана розташована в самому носі корабля, поруч із командним пунктом і відсіком невагомості. У цьому місці перетинаються два коридори, і невтаємничена людина, проходячи повз, навряд чи помітить каюту. Перед її дверима висить синя кругла лампа, що відкидає ніжне, наче місячне, біло-блакитне сяйво на голови старенької й дівчини. Ця лампа ідентична тим, що висять над вхідними дверима марсіанських будинків. Щоразу, коли хтось проходить повз, блакитне світло нагадує їм про рідний дім. Двері з білого скла зливаються з такими ж білими стінами по боках; їх вирізняє лише тонке рельєфне гравіювання. Це зображення маленького сріблястого корабля, що злітає вгору, тягнучи за собою прикріплену позаду низку дзвіночків. Під кораблем вигадливим шрифтом викарбувано: Еллі, Ґарсія і «Марес». Двері зачинені, довгі й тихі коридори по обидва боки простягаються в нескінченну глибину.

Ґарсія, капітан корабля, був давнім бойовим товаришем дідуся дівчини. У молодості вони служили в одному авіаційному підрозділі. Народжені за часів війни, вони разом пройшли її, провівши в небі понад десять років. Обидва після війни стали знаковими постатями новонародженої Марсіанської республіки: дідусь залишився на поверхні, а капітан піднявся в небо.

Післявоєнний Марс пережив неабиякі труднощі: бідний ґрунт, розріджене повітря, нестача води, небезпечне радіаційне випромінювання — кожен із цих чинників міг бути смертельним, і кожен був щоденною реальністю, з якою доводилося боротись. До війни розвиток Марсу забезпечували ресурси із Землі, більшу частину продовольства доставляли космічні кораблі. Тоді Марс був подібний до ще не народженої дитини, що живиться через

пуповину. Після війни здобута незалежність супроводжувалася болем, як під час народження: пуповину перерізали, і тепер немовля мусило навчитися ходити самостійно. Ті роки стали найважчим періодом в історії Марсу. Деякі речі доводилося просити в Землі, адже навіть найгеніальніші уми не могли створити тварин, корисні бактерії чи органічні макромолекули з нафти. Без них можна було лише підтримувати життя, але важко було досягти процвітання. Саме тоді капітан піднявся на борт корабля.

Ішов десятий рік після війни, і багато марсіан були проти того, щоб просити допомоги в Землі. Але Ґарсія наполягав. Це була перша дипломатична спроба Марсу, самотня, але рішуча боротьба на краю земного світу. Капітан краще за всіх розумів ставлення Землі: принижена поразкою, вона тепер відповідала ненавистю та зловтіхою. Але відступати було нікуди, бо інакше довелось б змиритися з тим, що його новий дім назавжди зупиниться в розвитку.

Друга половина життя капітана була нерозривно пов'язана з кораблем. Він жив на борту, передавав повідомлення на Землю, наполягав, благав, погрожував, спокушав. Він обмінював марсіанські технології на необхідні ресурси для виживання. Тридцять років він не ступав на поверхню своєї планети. Він один становив увесь марсіанський дипломатичний корпус. Завдяки його зусиллям між Марсом і Землею відбулася перша угода, перші взаємні місії, перша виставка, перші студенти вирушили на навчання. Його ім'я й посада зрослися в неподільне ціле, немов плоть і кров: Ґарсія — це капітан, а капітан — це Ґарсія.

Еллі, Ґарсія і «Марес».

Попрощавшись із дружиною капітана, дівчина вже була готова піти, аж раптом жінка покликала її назад:

— До речі, Ґарсія просив дещо передати твоєму дідусеві.

— Що саме? Кажіть.

— Ґарсія хотів сказати, що іноді боротьба за скарб важливіша за сам скарб.

Дівчина задумалася на мить, ніби хотіла щось запитати, але так і не промовила ні слова. Вона розуміла, що слова капітана безперечно стосуються дипломатії, але суть цих делікатних справ лишалася для неї таємницею. Вона лише кивнула, сказавши, що запам'ятає, і пішла. Її постава була граційною, ніжки прямими, з носочками назовні, і ступала вона надзвичайно легко — як метелик, що ледь торкається крильцями поверхні води, як вітерець, що не здійсмає пилу.

Дружина капітана проводжала її поглядом, аж доки дівчина не зникла вдалині, і лише тоді повернулася в каюту. Дзвіночки на дверях тонко задзвеніли в тиші ночі. Вона поглянула на темну кімнату і беззвучно зітхнула. Всередині панувала глибока тиша, капітан уже спокійно спав. Його здоров'я ставало дедалі слабшим, щойно він навіть не досидів до кінця розмови, змушений через втому лягти відпочити. Еллі не знала, скільки днів він ще витримає. Не знала, скільки ще витримає вона сама. Та в одному вона була певна відтоді, як ступила на цей корабель, — у тому, що готова прожити тут свої останні роки разом із ним. Що кожен день, який їм лишиться, буде днем, проведеним між Землею і Марсом. Вона тихо зачинила за собою двері.

Дівчину, що пішла, звати Лоїн, вона студентка групи «Меркурій», їй вісімнадцять, і вона танцює.

Назва корабля, «Марес», утворена поєднанням англійських назв Марсу та Землі. Вона символічно відображає його призначення, уособлює дух дипломатії та компромісу. Тож ця назва радше практична, ніж красива.

Технологія корабля нескладна: його будова та двигуни зберігають передвоєнні традиції. Живлення здійснюється за рахунок сонячної енергії, а обертання циліндричного корпусу створює

штучну гравітацію. Така конструкція надійна й міцна, але водночас громіздка та повільна. За роки війни технології значно розвинулися, тож і Земля, і Марс цілком могли б створити кораблі, що долали б відстань між планетами в рази швидше. Але «Марес» лишається єдиним у своєму роді. Минуло тридцять років, а йому не знайшли заміни. Повільність і масивність позбавляють його бойових можливостей, а отже, роблять прийнятним компромісом для обох сторін. Він здобуває перевагу своєю незграбністю, повільністю, безпомічністю. У крижаному вакуумі, де підозри та страхи ще не встигли розвіятися, він, наче самотній кит, повільно прокладає дугу між двома світами. Він краще за будь-кого знає: для двох сторін, що колись вели війну, найскладніше подолати не фізичну відстань. Можливо, найпростіше рішення і є найкращим.

Усередині циліндричний корпус корабля поділений на чотири сектори, мов торт, розрізаний хрест-навхрест. Ці зони з'єднані між собою коридорами, але переходи такі довгі й заплутані, що зазвичай люди рідко ними користуються. Три групи пасажирів та екіпаж займають окремі сектори. Попри те що вони разом проводять у польоті сто днів, прямих контактів між ними небагато. Урочистих заходів не бракує, та вони здебільшого формальні.

Три групи поводяться по-різному. Представники Марсу завершили всі свої завдання й одразу вирушили додому, тому їхній настрій піднесений. Вони розслаблені й невимушені, розмовляють природно, як удома, обговорюють їжу, дітей, дивовижні пригоди на Землі, турботи середнього віку. У ресторані вони теревеняють і жартують, насолоджуються давно забутими стравами і загалом почувуються як риба у воді.

Студентська група влаштовує своє останнє свято. Ці двадцяттеро підлітків покинули дім у тринадцять років і тепер, у вісімнадцять, стали дорослими. Брати й сестри одного племені, але розкидані по різних куточках Землі, вони рідко мали змогу зібратися разом. Ця

подорож стала для них безцінним возз'єднанням. Сто днів поспіль вони святкують, п'ють, сміються, грають у м'яч у відсіку невагомості, співають і танцюють до ранку.

Делегація Землі разюче відрізняється. Її учасники прибули з різних країн, ще не встигли як слід роззнайомитися й досі уважно спостерігають одне за одним. Поза офіційними обідами вони спілкуються обережно, здебільшого в маленькому барі. До складу делегації входять урядовці, видатні вчені, промислові олігархи та медіамагнати. У чомусь вони схожі: звиклі до уваги з боку оточення, але водночас відсторонені від інших. Одягаються вони просто, проте з-під манжетів проглядає прихована розкіш. Їхні слова звучать невимушено, але рідко торкаються особистого. У їхніх поглядах читається самовдоволення, хоч вони й намагаються його приховати.

У маленькому барі в земному секторі часто можна побачити людей у легких ошатних сорочках, що збираються по двоє-троє і тихо розмовляють. Бар нагадує ті, що на Землі: приглушене світло, стриманий інтер'єр, у широких келихах — лід і відблиски віскі.

— Гей, скажи чесно, ти відчуваєш напруження між Іваном Доновим та Ваном?

— Іваном Доновим та Ваном? Ні, не помітив.

— Спостерігай. Саме тобі слід спостерігати якнайпильніше.

Розмовляють лисий чоловік середнього віку і молодий хлопець із каштановим волоссям. Старший ставить питання з доброзичливою усмішкою. Його підборіддя гладко поголене, а колір світло-сірих очей змінюється, як морська вода в літню пору. Молодший говорить небагато, часом лише злегка всміхається у відповідь. Його кучеряве волосся спадає на чоло, а темно-карі очі ховаються під лінією брів, тож їхній вираз не прочитати. Старшого звати Тейн. Це спадкоємець і головний виконавчий директор медіахолдингу «Фалес» на Землі. Молодший — Гір, документаліст,

що супроводжує делегацію, він також найманий працівник «Фалесу».

Згадані Іван Донов і Ван — представники Центральної Росії та Китаю. Через територіальні суперечки між їхніми країнами вони не приховують взаємного напруження. Делегація складається з людей різного походження, і за кожною історією стоять давні конфлікти. Зовні все мирно, а всередині — суперечливі емоції. Тейн — людина без батьківщини. Він має паспорти чотирьох країн, живе у п'яти, їсть страви шести і постійно долає різницю у часових поясах семи держав. Він відсторонено спостерігає за конфліктами між державами, усе бачить наскрізь, але не надає цьому значення. Його світогляд утілює найхарактернішу рису кінця XXII століття: байдужість до державності та іронію щодо історичних суперечностей, які пережили глобалізацію. Гір розуміє всі нюанси, але зазвичай не реагує на них. Делегація сповнена різних прагнень, і це цілком нормально. Кожен, хто вирушив на Марс, має власні інтереси, і він не виняток.

— Знаєш, яка найкраща тема для зйомки цього разу? — посміхнувся Тейн.

— Яка?

— Дівчина.

— Дівчина?

— Дівчина з групи «Меркурій», звати Лоїн.

— Лоїн? Це котра?

— Чорне волосся, найдовше серед усіх дівчат, дуже світла шкіра, танцівниця.

— Здається, пригадую. Чому вона?

— Вона повертається на Марс, щоб виступити. Сольний танець. Має бути дуже гарно. Якщо зніматимеш її, ринок точно оцінить.

— А ще?

— Тобто — ще?

— Яка в тебе справжня причина?

— Ти ставиш забагато питань, — засміявся Тейн. — Але добре, я скажу тобі. Її дід — чинний губернатор Марсу. Вона єдина онука Великого Диктатора. Я сам щойно дізнався.

— То, може, варто це погодити з губернатором?

— Не треба. Старайся, щоб ніхто не дізнався. Я не хочу зайвих проблем.

— А ти не боїшся, що проблеми почнуться, коли повернемося?

— Про це подумасмо, коли повернемося.

Гір промовчав. Не сказав ні «так», ні «ні». Тейн теж не з'ясовував, чи той згоден. Таке мовчання було найкращим виходом: жодної висловленої згоди, жодних обіцянок, жодних підмов. Гір мовчки крутив у руках склянку, а Тейн дивився на нього з усмішкою.

Тейн має величезний досвід у кінопрокаті та добре знає, які моменти приваблюють різну аудиторію, а яких питань краще уникати. Гір тільки-но увійшов у цю сферу. Він ще зберігає виразний академічний підхід, має безліч ідей і не бажає підлаштовуватися під ринок. Тейн вірить у силу часу. Він бачив надто багато таких новачків, які вважали себе вищими за комерцію, та зрештою приймали реальність. Продажність означає виживання. Ніхто не може дозволити собі надмірну гордість.

• • •

Далі — у повній книжці «Скитальці».
nashaknyga.com.ua